

ÚS LINGÜÍSTIC EN LES INTERPEL·LACIONS TELEFÒNIQUES A MALLORCA

1. INTRODUCCIÓ

Aquest article reuneix les dades obtingudes, a finals de l'any 2003, per diversos alumnes de l'assignatura 3801. Sociolingüística, sobre la llengua de resposta a interpel·lacions telefòniques. Dels treballs d'aquests alumnes, n'extraurem sols les dades més significatives.

2. METODOLOGIA

L'enquesta consistia a fer telefonades durant tres sèries de tres dies determinats, no successius (29-31

d'octubre, 12-14 de novembre i 10-12 de desembre de 2003) aproximadament a la mateixa hora (entre les 21 h i les 22 h), als mateixos números de telèfon i realitzar, en cada cas, una interpel·lació similar a les persones que contestassin L'elecció dels números, per a la primera telefonada, es feia de manera aleatòria a partir d'unes indicacions de tria que era comunes per a totes les persones que hi intervenien; la segona i la tercera telefonades s'havien de fer als mateixos números a què s'havia fet la primera. En total es varen fer 2.018 telefonades a 674 números.

Taula 1. Distribució de les telefonades

	<i>Telefonada 1</i> 27-29/10/2004	<i>Telefonada 2</i> 17-19/11/2004	<i>Telefonada 3</i> 12-15/12/2004	<i>Total</i>
Total	674	673	671	2.018
Palma	273	275	271	819
Resta de Mca.	401	398	400	1.199

La primera pregunta a realitzar: Bon vespre, hi ha en Tomeu? És una pregunta en català de la qual s'espera obtenir una resposta en català si la persona que respon és catalanoparlant.

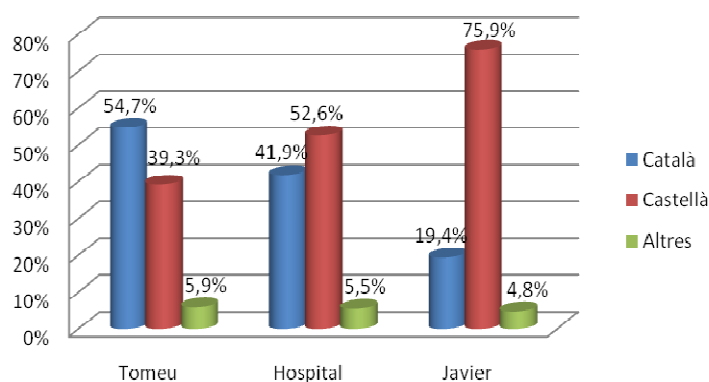
La segona pregunta va ser: Hospital?. És una pregunta que, amb fonètica mallorquina, no permet identificar en quina llengua és formulada. Així, se cerca que la persona que contesta al telèfon hagi de respondre sense que la llengua de qui telefona condicioni explícitament la de la resposta.

La tercera pregunta formulada va ser en castellà: "Buenas noches, ¿está Javier?". Aquesta pretén analitzar quin percentatge de convergència hi ha en la llengua de resposta, en contrast amb els altres dues preguntes.

3. ANÀLISI DE LES DADES

3.1. Llengües usades per respondre les diferents qüestions

Gràfic 1. Llengües de resposta. Percentatges

Observem que en la llengua de resposta el català presenta un percentatge d'ús més alt que el castellà i les altres llengües en la primera pregunta (55,3%, 39,1% i 5,6%, respectivament)

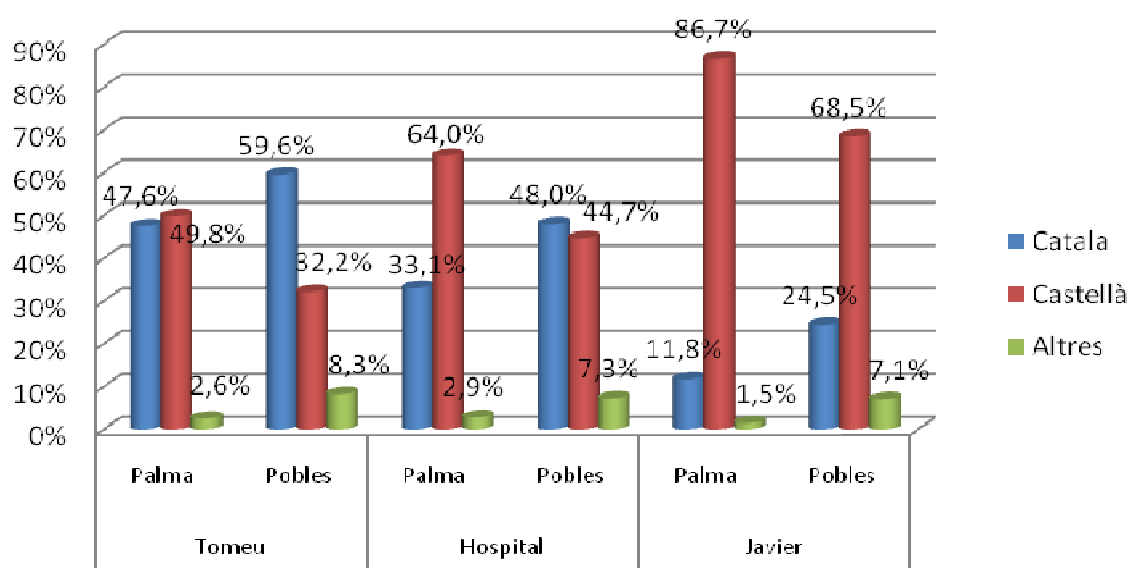
En la segona el castellà és la llengua més usada (52,6%), seguida pel català (42,1%) i les altres llengües (5,3%).

A la tercera pregunta les respostes en castellà són àmpliament majoritàries (75,9%).

Cal observar que les respostes en llengües estrangeres presenten uns valors molt semblants en les tres situacions, l'oscil·lació és només de 0,5 punts percentual.

3.2. Ús del català segons el lloc de residència

Gràfic 2. Llengües de resposta segons el lloc de residència.
Percentatges

La utilització del català en les respostes obtingudes telefonant als pobles és clarament més elevada que la que s'obté a Palma, en qualsevol de les tres situacions, encara que, evidentment, el retrocés en l'ús del català es produeix de manera paral·lela segons la claredat d'identificació de la llengua que usa qui telefona.

A Palma, en cap cas, les respostes en català són majoritàries. En la primera pregunta s'aproxima a la meitat (47,6%), però així i tot hi ha més respostes en castellà (49,8%). En les altres dues preguntes, la distància entre les respostes en català i les respostes en castellà són molt àmplies a favor del castellà (33,1% i 64%, en la segona pregunta, i 11,8% i 86,7%, en la tercera).

En els pobles, en els dos primers casos contesten en català majoritàriament i en la tercera pregunta, en castellà. Així, quan la interpel·lació és en català el 59,6% respon en català i el 48,0% si la pregunta no evidencia la llengua en què està formulada (en castellà, el 44,7%). Quan la interpel·lació és en castellà, l'ús del català retrocedeix fins al 24,5%, mentre que el castellà passa al 68,5%.

4. CONCLUSIONS

En aquestes dades podem veure la tendència a convergir en l'ús de la llengua de l'interlocutor, encara que no hi hagi evidència que, el canvi de llengua, és necessari. En aquest cas, els qui a la primera pregunta usaven el català, l'haurien pogut continuar usant per-

què no hi ha ningú que hagi dit que no l'entengui. Fins i tot, aquest cas no sols es produeix quan l'interpel·lador comença en castellà, sinó també quan no s'identifica la llengua en què parla (el segon cas, per exemple)

Igualment, podem destacar que la convergència al castellà és més elevada que la provoca el català (ja sigui perquè qui l'hauria de fer no en té coneixement suficient o perquè veu innecessari el canvi). Quan la interpel·lació és en castellà, l'adaptació de l'interlocutor arribar fins a quasi el 76%, en canvi quan s'ha de fer al català (pregunta 1) només assoleix el 55%. Hi ha, per tant, un 20% de diferència.

En aquests casos d'interpel·lació interpersonal, a més de la llengua d'inici, també hi intervé una altra

variable que condiciona la tria de llengua: el lloc de residència (correlacionat amb la proporció de població d'origen al·lòcton). Ens els pobles la resposta en català és superior en més de 10 punts la que assoleix a Palma, quan la llengua d'interpel·lació no és el castellà o no hi ha la seguretat que ho sigui. En canvi, no arriba a 5 punts, aquesta diferència entre el català i el castellà, quan la primera intervenció és en castellà.

Amb aquestes dades podem veure la importància que té, en la tria d'una llengua de conversa interpersonal, la llengua en què s'inicia, en la determinació del primer que intervé sobre la llengua que s'hi usarà. Avançar-se en les intervencions és una manera d'incidir sobre la llengua que s'elegirà. Perquè s'elegeixi el català és imprescindible que la conversa s'hi iniciï.